

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК і АУДИТ

2 '95

- **БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АУДИТ І РИНОК:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**
- **НА ДОПОМОГУ АУДИТОРУ**
- **ПІДГОТОВКА КАДРІВ З ОБЛІКУ І АУДИТУ**
- **БУХГАЛТЕРУ І АУДИТОРУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ**
- **БУХГАЛТЕРУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ПІДПРИЄМСТВА**
- **КОНСУЛЬТАЦІЇ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ**
- **КОНСУЛЬТАЦІЇ З ОПОДАТКУВАННЯ**
- **ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ
В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ЕОМ**
- **ОФІЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ**
- **ЧИТАЧІ ПРОПОНУЮТЬ**

БУХгалтерський ОБЛІК і АУДИТ

2'95

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ
ВИДАЄТЬСЯ
З 1 СІЧНЯ 1994 РОКУ

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АУДИТ І РИНОК: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	2	Обговорюємо проект Закону України "Про бухгалтерський облік і звітність" Комісії Верховної Ради України
	12	<i>Толстова Л.</i> Удосконалення бухгалтерського балансу з метою проведення аналізу інвестиційної привабливості емітента
НА ДОПОМОГУ АУДИТОРУ	14	<i>Петрик О.</i> Робочі документи аудитора (закінчення)
ПІДГОТОВКА КАДРІВ З ОБЛІКУ І АУДИТУ	18	<i>Печюрене О.</i> Методика викладання основ аудиту
БУХГАЛТЕРУ І АУДИТОРУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	21	<i>Ковбасюк М., Дерен М.</i> Аудит і аналіз фінансових результатів діяльності комерційного банку
БУХГАЛТЕРУ СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	25	<i>Зайшлюк І.</i> Автоматизація бухгалтерського обліку в сільсько-господарському підприємстві
КОНСУЛЬТАЦІЇ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	29	<i>Лучко М., Остап'юк М.</i> Господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку (закінчення)
	32	На листи читачів відповідає <i>В. Добровський</i>
КОНСУЛЬТАЦІЇ З ОПОДАТКУВАННЯ	33	На запитання читачів відповідає <i>А. Поддєрьогін</i>
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ЕОМ	36	<i>Мних Є., Цікало Є.</i> Контрольні функції бухгалтерських працівників в умовах автоматизації обліку
ОФІЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ	38	<i>Вимоги до аудиторського висновку за наслідками перевірки річного балансу та річної звітності відповідно до п. 1 ст. 10 Закону України "Про аудиторську діяльність", затверджено Аудиторською палатою України від 14 лютого 1995 р.</i>
	40	<i>Наказ Міністерства фінансів України "Про квартальну бухгалтерську звітність підприємств" № 19 від 8 лютого 1995 р.</i>
	40	<i>Зміни та доповнення до інструкції "Про порядок заповнення форм річного бухгалтерського звіту підприємства", затв. наказом Міністерства фінансів України № 19 від 8 лютого 1995 р.</i>
	45	<i>Лист Міністерства фінансів України «Про втрату чинності та внесення змін в нормативні документи Мінфіну України» № 18-429 від 24 лютого 1995 р.</i>
ЧИТАЧІ ПРОПОНУЮТЬ	46	

Редакційна колегія:

Каложна Є.Л.
(головний редактор),
Волочай М.П.,
Волошин А.М.,
Гетьман В.Г.,
Головач В.В.,
Гуцайлюк З.В.,
Єна В.Ф.,
Житна І.П.,
Ігнатенко М.С.,

Кузьмінський А.М.,
Липник В.Г.,
Мних Є.В.,
Пархоменко В.М.,
Самборський В.І.,
Сопко В.В.,
Труш В.Є.

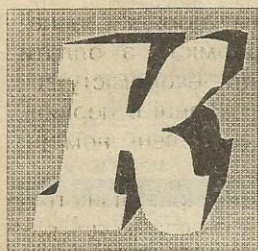
Художній редактор

Чурій Є.В.
Технічний редактор
Трофімова Т.І.
Коректори:
Каміньська Н.Г.,
Нікітіна Л.П.,
Шевченко Н.М.

Підписано до друку
14.03. 95
Формат 60x84¹/₈
Папір друк. газетн.
Гарнітура Прагматика.
Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 5,58
Обл.-вид. арк. 6,44
Умовн. фарбовідб. 6,28
Замовлення № 0162502

Надруковано на журнальному комплексі видавництва "Преса України" 252146, м. Київ-146, вул. Героїв Космоса, 6

© Товариство з обмеженою відповідальністю "Екаунтінг", 1994 252054, м. Київ-54, вул. Гоголівська, 7г тел. (044) 216-80-02

Консультації з бухгалтерського обліку

ГОСПОДАРСЬКІ ПРОЦЕСИ ЯК ОБ'ЄКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ (закінчення)

М. ЛУЧКО, канд. екон. наук, доц.,
М. ОСТАП'ЮК, канд. екон. наук, проф.,
Тернопільська академія народного господарства

III. Поточний облік процесу виробництва

Процес виробництва — друга стадія кругообороти засобів підприємства. У ньому з метою виготовлення продукції поєднані три взаємопов'язаних елементи — праця людини, предмети і засоби праці. Це зумовлює відповідні витрати підприємства — заробітну плату робітникам, вартість сировини та матеріалів, палива, амортизацію засобів праці. Крім того, підприємство здійснює витрати, пов'язані з обслуговуванням виробництва та управлінням ним. У сукупності ці витрати становлять виробничу собівартість виготовленої продукції або виконаних робіт.

Витрати виробництва за способом включення їх у собівартість продукції поділяють на прямі та непрямі.

Прямі безпосередньо пов'язані з виробництвом певного виду продукції (заробітна плата, сировина, матеріали тощо).

Непрямі витрати виникають при виробництві кількох видів продукції, тому їх включають у собівартість виробів не за прямою ознакою, а шляхом розподілу. До них належать витрати, пов'язані з обслуговуванням виробництва і управлінням ним (заробітна плата адміністративно-управлінського персоналу, витрати на утримання будівель, канцелярські та поштові витрати).

Таблиця 2

Незавершене виробництво на початок місяця,
крб.

№ пор.	Стаття витрат	Виріб	
		А	Б
1	Матеріали	2 340 000	528 400
2	Заробітна плата	860 000	220 000
3	Відрахування на соціальне страхування	38 000	9600
4	Амортизація основних засобів	370 000	110 000
5	Загальновиробничі витрати	245 000	82 500
6	Загальногосподарські витрати	147 000	49 500
	Разом	4 000 000	1 000 000

Облік витрат виробництва ведуть на таких рахунках: 20 "Основне виробництво", 23 "Допоміжні виробництва", 24 "Витрати на утримання і експлуатацію обладнання", 25 "Загальновиробничі витрати", 26 "Загальногосподарські витрати". Це синтетичні активні балансові рахунки. В дебет їх відносять витрати відповідно до місць виникнення їх у кореспонденції з кредитом рахунків 05 "Матеріали", 06 "Паливо", 08 "Запасні частини", 12 "Малоцінні та швидкозношувані предмети", 70 "Розрахунки по оплаті праці", 68 "Розрахунки з бюджетом", 69 "Розрахунки з органами соціального страхування", 86 "Амортизаційний фонд".

Розглянемо порядок запису операцій процесу виробництва на рахунках бухгалтерського обліку за даними табл. 2.

Протягом місяця на підприємстві здійснено такі операції.

1. Витрачено матеріальні цінності на виготовлення виробів: А — 300 000, Б — 280 000, разом — 580 000 крб.

Витрачені матеріали слід списати з кредиту рахунку 05 "Матеріали" на дебет рахунку 20 "Основне виробництво" (синтетичний облік):

Дебет рахунку 20 "Основне виробництво"

Кредит рахунку 05 "Матеріали" — 580 000 крб.

На аналітичних рахунках або у відомості обліку витрат цю суму слід записати на витрати виробництва кожного виду продукції.

2. Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва і службовцям, крб.:

зайнятих виготовленням виробу А	400 000
зайнятих виготовленням виробу Б	200 000
Разом	600 000
загальновиробничому персоналу	40 000
адміністративно-управлінському персоналу	50 000

При нарахуванні заробітної плати робітникам основного виробництва дебетують рахунок 20 "Основне виробництво" і кредитують рахунок 70 "Розрахунки по оплаті праці" — 600 000 крб.; загальновиробничому персоналу — дебетують рахунок 25 "Загальновиробничі витрати" і кредитують рахунок 70 "Розрахунки по оплаті праці" — 40 000 крб.; адміністративно-господарському персоналу — дебетують рахунок 26 "Загальногосподарські витрати" і кредитують рахунок 70 "Розрахунки по оплаті праці" — 50 000 крб.

На аналітичних рахунках чи у відомості обліку витрат заробітну плату робітників основного виробництва слід також записати на витрати кожного виду продукції, а записи по дебету рахунків 25

Таблиця 3

Відомість обліку витрат виробництва, крб.

Виріб	Незавершене виробництво на початок місяця	Рахунок						Виробнича собівартість продукції
		05	25	26	69	70	86	
А	4 000 000	300 000	130 400	131 666,66	148 000	400 000	259 000	5 369 066,66
Б	1 000 000	280 000	65 200	65 833,34	74 000	200 000	255 000	1 940 033,34
Разом	5 000 000	580 000	195 600	197 500	×	×	×	7 309 100

і 26 (непрямі витрати) розподілити пропорційно до певної бази розподілу.

3. Здійснено відрахування від заробітної плати на соціальне страхування робітників (37 %), крб.:

зайнятих виготовленням виробу А	148 000
зайнятих виготовленням виробу Б	74 000
Разом	222 000
загальноновиробничого персоналу	14 800
адміністративно-управлінського персоналу	18 500

Цю господарську операцію записують на рахунках бухгалтерського обліку так:

Дебет рахунку 20 "Основне виробництво"	
Кредит рахунку 69 "Розрахунок з органами соціального страхування" –	222 000
Дебет рахунку 25 "Загальноновиробничі витрати"	
Кредит рахунку 69 "Розрахунок з органами соціального страхування" –	14 800
Дебет рахунку 26 "Загальногосподарські витрати"	
Кредит рахунку 69 "Розрахунок з органами соціального страхування" –	185 000.

Як і у попередніх прикладах, прямі та непрямі витрати внесено у відомість обліку витрат.

Крім відрахувань від заробітної плати на соціальне страхування (37 %) здійснюються відрахування у фонд ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (12 %) та у фонд зайнятості (3 %). Ці операції тут не розглядаються, проте слід зазначити, що методика відображення їх в обліку аналогічна попередньому випадку, але в кореспонденцію вводять кредит рахунку 68 "Розрахунок з бюджетом" з відкритими субрахунками за видами відрахувань.

4. Нараховано амортизацію з основних засобів, які використовуються при виготовленні виробів, крб.:

А	259 000
Б	255 000
Разом	514 000
загальноновиробничого значення	140 000
загальногосподарського значення	129 000

Для обліку амортизаційних відрахувань призначений пасивний рахунок 86 "Амортизаційний фонд", у кредит якого записують суму нарахованої амортизації, крб.:

Дебет рахунку 20 "Основне виробництво" –	514 000
Дебет рахунку 25 "Загальноновиробничі витрати" –	140 800
Дебет рахунку 26 "Загальногосподарські витрати" –	129 000
Кредит рахунку 86 "Амортизаційний фонд" –	783 800.

За цими записами побудуємо відомість обліку витрат виробництва (табл. 3).

Таблиця 4

Довідка про розподіл загальноновиробничих витрат

Виріб	Заробітна плата робітників основного виробництва, крб.	Відношення загальноновиробничих витрат до заробітної плати, %	Сума загальноновиробничих витрат, крб.
А	400 000	32,92	131 666,66
Б	200 000	32,92	65 833,34
Разом	600 000	×	197 500

Непрямі витрати (записи по дебету рахунку 25 "Загальноновиробничі витрати" — 197 500) включають у собівартість виробів А і Б пропорційно до бази розподілу — заробітної плати робітників основного виробництва (виріб А — 400 000, виріб Б — 200 000 крб.).

Розрахунок здійснимо у табл. 4.

Використовуючи суму загальногосподарських витрат, виконаємо розрахунки:

$$\frac{197\,500 \cdot 100}{600\,000} = 32,92\%;$$

$$\frac{400\,000 \cdot 32,92}{100} = 131\,666,66 \text{ крб.};$$

$$\frac{200\,000 \cdot 32,92}{100} = 65\,833,34 \text{ крб.}$$

Включимо у собівартість виробів А і Б непрямі витрати і відобразимо це на рахунках синтетичного обліку, крб.:

Дебет рахунку 20 "Основне виробництво"	
Кредит рахунку 25 "Загальноновиробничі витрати" –	195 600
Дебет рахунку 20 "Основне виробництво"	
Кредит рахунку 26 "Загальногосподарські витрати" –	197 500.

5. Оприбутковано готову продукцію на склад, крб.:

виріб А	5 369 066,66
виріб Б	1 940 033,34
Разом	7 309 100

На загальну суму оприбуткованої продукції в бухгалтерії роблять такий запис, крб.:

Дебет рахунку 40 "Готова продукція"	
Кредит рахунку 20 "Основне виробництво" –	7 309 100.

IV. Поточний облік процесу збуту (реалізації) продукції

Реалізація продукції є завершальною стадією обороту засобів виробництва, на якій реалізуються товарно-грошові відносини між виробником продукції та її покупцем.

При реалізації продукції підприємство здійснює витрати з її реклами, навантаження, транспортування тощо. Ці витрати називають позавиробничими. Підприємство відшкодовує їх за рахунок виручки від реалізації. Виробнича собівартість продукції, що склалася у процесі виробництва, разом з позавиробничими витратами становлять повну собівартість реалізованої продукції. Фінансовий результат від реалізації (прибуток або збиток) визначають як різницю між вартістю реалізованої продукції (виручкою) та її повною собівартістю.

Для обліку реалізації продукції та витрат, пов'язаних з нею, використовують рахунки 43 "Позавиробничі витрати", 45 "Товари відвантажені, виконані роботи і послуги", 46 "Реалізація".

Розглянемо порядок обліку процесу реалізації, крб.

1. Зараховано на розрахунковий рахунок підприємства попередню оплату за продукцію:

Дебет рахунку 51 "Розрахунковий рахунок"
Кредит рахунку 46 "Реалізація" — 10 000 000.

2. Відвантажено готову продукцію:

Дебет рахунку 45 "Товари відвантажені, виконані роботи і послуги"
Кредит рахунку 40 "Готова продукція" — 7 309 100.

3. Витрати, пов'язані з реалізацією продукції:

Дебет рахунку 43 "Позавиробничі витрати"
Кредит рахунку 51 "Розрахунковий рахунок" — 300 000.

4. Списано фактичну собівартість реалізованої продукції ($7\,309\,100 + 300\,000 = 7\,609\,100$):

Дебет рахунку 46 "Реалізація" — 7 609 100
Кредит рахунку 43 "Позавиробничі витрати" — 300 000
Кредит рахунку 45 "Товари відвантажені, виконані роботи і послуги" — 7 309 100.

5. Фінансовий результат від реалізації продукції ($10\,000\,000 - 7\,609\,100 = 2\,390\,900$):

Дебет рахунку 46 "Реалізація"
Кредит рахунку 80 "Прибутки і збитки" (прибуток) — 2 390 900.

V. Облік процесу припинення діяльності

Як уже зазначалося, припинення діяльності підприємства можливе за таких умов: закриття за згодою засновників; шляхом зміни організаційно-правової форми; у випадку банкрутства.

У першому випадку згідно з рішенням Ради засновників та поданою за місцем державної реєстрації підприємства заявою створюють ліквідаційну комісію та через пресу повідомляють про початок її роботи.

Підприємство, що закривається, має повністю розрахуватись з державними органами і органами соціального страхування за належними їм до сплати платежами. Погашення заборгованості відображають в обліку такими записами:

Дебет рахунку 68 "Розрахунки з бюджетом", субрахунок 1 — на суму податку на прибуток

Дебет рахунку 68, субрахунок 2 — на суму податку на доход

Дебет рахунку 68, субрахунок 3 — на суму податку до фонду ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи

Дебет рахунку 68, субрахунок 4 — на суму податку на добавлену вартість

Дебет рахунку 68, субрахунок 5 — на суму акцизного збору

Дебет рахунку 65 "Розрахунки по позабюджетних платежах" — на суму відрахувань у фонд сприяння зайнятості

Кредит рахунку 51 "Розрахунковий рахунок".

Після цього реформують баланс і списують збитки:

Дебет рахунку 80 "Прибутки і збитки"

Кредит рахунку 31 "Використання прибутку".

Якщо суми прибутку звітного року недостатньо, роблять такий запис:

Дебет рахунку 98 "Нерозподілений прибуток минулих років"

Кредит рахунку 81 "Використання прибутку".

VI. Облік доходів бюджету

Доходи бюджету є одним з основних об'єктів бюджетного обліку. У фінансових органах ведуть не тільки бухгалтерський облік доходів, а й оперативний облік розрахунків з платниками доходів та податків. Бухгалтерський облік доходів здійснює бухгалтерія по бюджету, а оперативний — відділ по державних доходах.

Для бухгалтерського обліку доходів бюджету в плані рахунків фінансових органів передбачено рахунок "Доходи бюджету", що має субрахунки: 1 "Доходи бюджету"; 2 "Невияснені надходження"; 3 "Суми, тимчасово віднесені на доходи місцевого бюджету".

По кредиту цих субрахунків відображають доходи бюджету, а по дебету — повернені платникам завищені доходи, що надійшли.

Для обліку грошових коштів бюджету використовують рахунок "Грошові кошти", до якого відкривають такі субрахунки: 1 "Поточний рахунок місцевого бюджету"; 2 "Засоби бюджету в установах банків на фінансування капітальних вкладень"; 3 "Поточні рахунки розпорядників кредитів з місцевого бюджету"; 4 "Поточний рахунок цільового бюджетного резерву"; 5 "Поточний рахунок з перерозподілу прибутку"; 6 "Поточний рахунок з фінансування капітального ремонту житлового фонду".

Бухгалтерський облік надходження доходів відображають такими записами:

1. До місцевих бюджетів згідно з платіжними документами:

Дебет субрахунку "Поточний рахунок місцевого бюджету"

Кредит субрахунку "Доходи бюджету".

2. До державного бюджету:

Дебет субрахунку "Засоби бюджету в установах банків на фінансування капітальних вкладень"

Кредит субрахунку "Доходи бюджету".

3. На суми, що потребують вияснення:

Дебет субрахунку "Поточний рахунок місцевого бюджету"

Кредит субрахунку "Доходи бюджету".

4. На завищені суми доходів, що повернені платником:

Дебет субрахунку "Доходи бюджету"

Кредит субрахунку "Поточний рахунок місцевого бюджету".

VII. Облік видатків бюджетних установ

Касові видатки — це видатки грошей, проведені установами банків з поточних рахунків бюджету, та суми, видані з каси готівкою.

Облік касових видатків ведуть на рахунку "Видатки по бюджету", субрахунок "Касові видатки по сільських, селищних і міських бюджетах". У дебет записують суми касових видатків. При цьому кредитують відповідні субрахунки статей у класифікації видатків бюджетних установ.

У кінці року касові видатки списують з кредиту субрахунку "Касові видатки по сільських, селищних і міських бюджетах" на дебет субрахунку "Результати виконання бюджету".

Фактичними видатками за кошторисом бюджетної установи є витрати її, оформлені відповідними документами, включаючи видатки за неоплаченими рахунками кредиторів, з нарахованої заробітної плати та стипендій, а також нарахованих сум соціального страхування.

Фактичні видатки обліковують на субрахунках, які відкривають до рахунків "Видатки по бюджету" та "Інші видатки". Записи на них здійснюють на підставі затвердженого кошторису асигнувань.

У тих випадках, коли в кошторисах установ передбачалось фінансування не тільки з бюджету, а й з інших джерел, видатки списують в першу чергу за рахунок фінансування з інших джерел, а сума, що залишилась, — за рахунок фінансування по бюджету.

До рахунку "Видатки по бюджету" відкривають такі субрахунки: 1 "Витрати на утримання установи"; 2 "Витрати за рахунок інших бюджетів"; 3 "Видатки з бюджету на нове будівництво"; 4 "Витрати на пенсії та допомоги за рахунок державного бюджету"; 5 "Витрати на пенсії та допомоги за рахунок місцевих бюджетів".

Перелічені субрахунки кореспондують відповідно до цільового призначення видатків. Так, субрахунок 1 "Витрати на утримання установи" призначений для обліку плати за електроенергію, газ, воду, опалення, вартість поточного ремонту, матеріалів, заробітної плати тощо.

Коли кредити вичерпуються, фактичні видатки на утримання установи головні розпорядники списують з субрахунків рахунку "Видатки по бюджету" на рахунок "Фінансування з бюджету на видатки установи", а вищі розпорядники кредитів — на рахунок "Розрахунки з фінансування бюджету на видатки установи".

ВІДПОВІДІ НА ЛИСТИ ЧИТАЧІВ

Рубрику веде

В. ДОБРОВСЬКИЙ,

канд. екон. наук, доц.
Київський державний
економічний університет

Запитання головного бухгалтера АТ "Харків-ліфт-2" (м. Харків).

Який порядок ув'язки балансової статті "Розрахунки з бюджетом" (рядок 670) з даними розділу III звітної форми № 2 в умовах, коли реалізованою продукцією вважають продажну вартість відвантаженої продукції, зазначену в оформлених як підстава для розрахунків з покупцями документах?

Відповідь. Схемою (таблицею) ув'язки основних показників бухгалтерської звітності підприємств і організацій за 1994 р. передбачено, що суму заборгованості бюджету на кінець року (рядок 670, гр. 4) слід ув'язувати з сумами рядка 200 балансу "Розрахунки з дебіторами: з бюджетом (68)" і даними рядків 300–390 розділу III форми № 2. Зокрема, рядок 670, гр. 4 має відповідати сумі рядка балансу 670, гр. 3 (+); рядка балансу 200, гр. 3 (-); рядка балансу 200, гр. 4 (+); рядків 300–390 форми № 2, гр. 3 (+); рядків 300–390 форми № 2, гр. 4 (-).

Щодо правильності відображення у звітності стану розрахунків конкретно з податку на добавлену вартість в умовах варіантних рішень вибору методу визначення обсягу реалізації, слід керуватися Змінами і доповненнями до Інструкції про порядок заповнення форм річного бухгалтерського звіту підприємства (наказ Мініфіну України № 65 від 26 липня 1994 р.), зокрема, п. 22, 26, 36). Роз'яснення з цього питання подано також у статті начальника Управління методології бухгалтерського обліку Міністерства фінансів України В. Пархоменка "Фінансовий звіт підприємства" (Бухгалтерський облік і аудит. — 1994 р. — № 12. — С. 9).

Запитання головного бухгалтера В. Александровського (Держлісгосп, Херсонська область).

Чи здійснюються відрахування у фонд зайнятості від сум компенсаційних виплат за невикористану відпустку і неоподатковованої частини матеріальної допомоги?

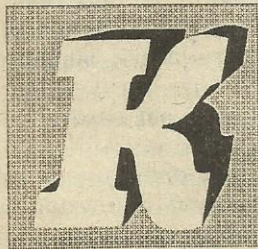
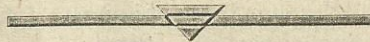
Відповідь. Згідно з постановою Верховної Ради України від 21 лютого 1992 р. № 2147-XII "Про порядок введення в дію Закону України "Про оподаткування доходів підприємств і організацій" (п. 14) підприємства, установи і організації сплачують обов'язкові внески в Державний фонд сприяння зайнятості населення за нормативом від фонду споживання з віднесенням зазначених витрат на собівартість продукції (робіт, послуг).

У зв'язку з тим, що компенсацію за невикористану відпустку і матеріальну допомогу згідно з Інструкцією про склад коштів, які направляють на

споживання, затвердженою наказом Міністерства статистики України від 27 червня 1994 р. № 150, включають до складу фонду споживання, суми цих виплат враховують при відрахуваннях у фонд зайнятості.

Посилання на п.2.2 Інструкції від 20 червня 1991 р. № 12-506 "Про порядок надходження, обліку і витрачання коштів Державного фонду сприяння зайнятості населення", яким передбачено визначати суму внесків у фонд зайнятості виходячи з коштів на оплату праці всіх категорій працівників, на які відповідно до чинного законодавства здійснюються відрахування на державне соціальне страхування, — безпідставні, оскільки до цієї Інструкції було внесено відповідні зміни і доповнення Мінпраці України, Мінфіну України і Національного банку України від 20 липня 1993 р., з яких випливає, що відрахування у фонд зайнятості здійснюються з усіх виплат, що включають у фонд споживання, незалежно від того, враховуються вони при відрахуваннях на соціальне страхування чи ні.

Указом Президента України від 28 грудня 1994 р. № 812/94 "Про деякі заходи щодо підтримання підприємств, установ, організацій в умовах лібералізації цін" встановлено, що з 1 грудня 1994 р. розмір обов'язкового внеску підприємств, установ, організацій усіх форм власності, які здійснюють виробничо-господарську або комерційну діяльність, у Державний фонд сприяння зайнятості населення становить один процент від фонду споживання. Одноразово повідомляємо, що згідно з листом Мінфіну України від 10 січня 1995 р. № 24-10-330/10-122 "Про порядок розрахунку і зарахування у бюджет окремих податків і обов'язкових платежів" передбачено зберегти до набуття чинності Закону України "Про податок на добавлену вартість" і затвердження державного бюджету України на 1995 рік порядок і розмір відрахувань на державне соціальне страхування і обов'язкові страхові внески у Пенсійний фонд України, у Фонд для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і соціального захисту населення, що діяли у 1994 р.

Консультації з оподаткування

На запитання читачів відповідає

А. ПОДДЕРЬОГІН,

канд. екон. наук, зав. кафедрою фінансів підприємств і страхової справи, Київський державний економічний університет

Запитання. Згідно з прийнятим Законом "Про оподаткування прибутку підприємств" відбулись зміни у визначенні об'єкта оподаткування.

Прошу дати консультацію відносно визначення об'єкта для обчислення податку на прибуток підприємства.

Відповідь. Згідно з прийнятим Законом основним об'єктом оподаткування є балансний прибуток підприємства. Однак при обчисленні податку балансний прибуток може збільшуватись так. По-перше, на суму збитків платника податку від товарообмінних (бартерних) операцій при реалізації продукції (робіт, послуг), здійснених за цінами, нижчими від звичайних. Збитки платника від товарообмінних (бартерних) операцій можуть бути умовними.

Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) у межах товарообмінної (бартерної) операції визначається з метою оподаткування виходячи із звичайних цін на таку продукцію (роботи, послуги), що діяли на дату виписки відвантажувальних документів. Для товарообмінних операцій в галузі зовнішньої торгівлі приймається дата проходження митного контролю продукцією, що експортується. Слід зазначити, що виручка, одержана від зазначених угод, визначається на підставі розрахунку, що подається до державної податкової інспекції платником податку за місцем його знаходження одночасно з декларацією про прибуток підприємства.

Звичайна ціна на продукцію (роботи, послуги) не може бути меншою від середньозваженої ціни реалізації аналогічної продукції (робіт, послуг) за будь-якими іншими угодами купівлі-продажу, укладеними протягом 30 календарних днів, що передували даті реалізації.

Наведена методика визначення звичайної ціни не завжди може бути використана, оскільки вона досить складна. Тому звичайна ціна може дорів-